

عنوان مقاله:

تعیین عوامل موثر در پتانسیل سیل خیزی مناطق همگن هیدرولوژیک. مطالعه موردی: حوضه های آبخیز سه هزار و دوهزار (چشمه کیله) تنکابن

محل انتشار:

مجله آمایش جغرافیایی فضا، دوره 10، شماره 38 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

احمد کیا - دانشجوی دکتری اقلیم شناسی، گروه جغرافیا، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور، نور

شهریار خالدي - گروه جغرافیای طبیعی، دانشگاه شهید بهشتی تهران

غلامرضا جانباغزقبادی - استادیار، گروه جغرافیای طبیعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نور

خلاصه مقاله:

در سال های اخیر به دلیل وقوع سیلاب های مکرر در حوضه آبخیز رودخانه های سه هزار و دوهزار تنکابن (چشمه کیله) و متعاقب آن ایجاد خسارات ناشی از سیل در محدوده شهری تنکابن، لزوم توجه به پهنه بندی خطر سیل خیزی را به ویژه در زمین های حاشیه رودخانه های اصلی حوضه مورد بررسی بیش از پیش نمایان ساخته است. در این پژوهش، با رویکردی مبتنی بر دیدگاه سیستمی در یک حوضه آبخیز، در ابتدای کار بر اساس ویژگی های توپوگرافی، زمین شناسی، فیزیوگرافی، پوشش اراضی و هیدرواقليمی، با استفاده از تحلیل خوشه ای اقدام به شناسایی مناطق همگن هیدرولوژیک گردید؛ با انجام این مرحله، سه منطقه همگن هیدرولوژیک در حوضه آبخیز تعیین شد. در گام دوم، با بهره گیری از ۴ معیار توپوگرافی، زمین شناسی، پوشش اراضی و هیدرواقليم و به کار بردن روش تحلیل سلسله مراتبی فازی، اقدام به پهنه بندی پتانسیل سیل خیزی در مناطق همگن هیدرولوژیک شد. نقشه پهنه بندی پتانسیل سیل خیزی در منطقه مطالعاتی نشان داد که بیشترین مساحت از منطقه مطالعاتی در طبقه سیل خیزی متوسط قرار دارند؛ در نهایت، به منظور تعیین مهم ترین عوامل موثر در پتانسیل سیل خیزی حوضه از تحلیل عاملی استفاده گردید. یافته های تحلیل عاملی بیانگر آن است که در مناطق همگن هیدرولوژیک، بر اساس ۲ عامل و ۲۰ متغیر، ۱۰۰ درصد واریانس داده ها توجیه شده است که عامل دوم با بار عاملی ۹۹۵/۰، ۱/۵۱ درصد از واریانس کل را توجیه می کند. در عامل دوم پارامترهای مساحت، طول آبراهه اصلی، تراکم شبکه زهکشی، نسبت انشعاب، ضریب شکل هورتن، زمان تمرکز، درصد اراضی جنگل، درصد اراضی مرتع و درصد اراضی با نفوذپذیری زیاد، همبستگی بالایی (بیشتر از ۷۵/۰) را با پتانسیل سیل خیزی نشان داده اند که در این میان مهم ترین پارامتر موثر در سیل خیزی مناطق همگن هیدرولوژیک مورد بررسی، عامل مساحت با بار عاملی ۹۹۷/۰ است.

کلمات کلیدی:

مناطق همگن هیدرولوژیک، پتانسیل سیل خیزی، تحلیل خوشه ای، تحلیل عاملی، حوضه های آبخیز سه هزار و دوهزار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1224083>

